

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את ביטחונך פחד כנגד ביטחון

שאלות ותשובות המשך מגליון 211

שאלה ז': מהו התיקון ל-'פחדו בציון חטאים'? **תשובה:** התיקון הוא לחזור לציון - 'בשוב ה' את שיבת ציון'. לשוב בתשובה, לתקן את החטאים.

שאלה ח': הרב מגדיר את עולם הנבראים כענף לתורה, התורה היא ראשונה ושורש לנבראים, נמצא שהבריאה היא כביכול כבר שלישית יחסית לקב"ה? והתורה עצמה כבר לא 'אחד' - היא עצמה כביכול שנייה? מהו הסדר כאן? **תשובה:** התורה שניה לבורא וראשונה לנאצלים. ישנו אב ובן, ביחס לבן הבן - דור שני נקרא אב. הכל בערכין. ישנה שלשלת של אצילות עילה ועלול, וכל עלול שורשו בעילתו הקרובה אליו. התכלית הינה שלאורך כל השלשלת כל עלול יתאחד ויכלל בעילתו, נמצא כי כל השלשלת מאוחדת בקב"ה שהוא עילת כולם.

שאלה ט': ביחס לאברהם ה-'ראשון' ויצחק ה-'שני' - לא מובן מהי הבעיה של יצחק כ-'שני' להגיע לאותו הגילוי כמו של אברהם כ-'ראשון'? **תשובה:** הראשון גילה מחמת שבהיותו ראשון הוא בעצם אחד. אבל לשני כבר קיימת סתירה יסודית מכיוון שחיצוניותו מהותה 'שני' - שוני והפרש מהראשון שמהותו אחד. הראשון גילה את ה-'אחד' בלבוש של ראשון, אבל לשני כבר אין לבוש של ראשון, וא"כ הוא צריך לגלות את אותו אור של אחדות בלבוש של 'שני'. זוהי עבודה השונה במהותה לגמרי.

שאלה י': יש סיכוי שהשני יעשה ראשון? **תשובה:** מצד הפנימי מיות כן, אך מצד החיצוניות לא, ולכן יצחק אבינו פחד תמיד.

שאלה יא': אם לשני קיימת בעיה מהותית להגיע לגילוי של הראשון, למה לשלישי אין את אותה הבעיה? **תשובה:** לשלישי יש כבר יתרון ומעלה ביחס לשני - 'החוט המשולש לא במהרה ינתק' (המהר"ל מאריך בזה)

שאלה יב': הרב אמר שהאדם במהותו הוא שני, ואפילו אדם הראשון במהותו הוא שני. אם כן, עד כמה שאדם הראשון נקרא שני, איך אברהם אבינו נקרא ראשון? **תשובה:** שוב נחזור ונאמר, ישנו עיקרו של ערכין ויחסיות ענף ושורש. ואם כן, אדם הראשון ביחס לקב"ה נקרא שני, יצחק אבינו ביחס ל-'אחד' היה אברהם נקרא שני.

שאלה יג': אברהם אבינו היה חסר במידת הפחד יחסית ליצחק אבינו? **תשובה:** ודאי שבכל אחד מהצדיקים קיימת שלמות בכל

דע את שמחתך שורש שמחת חודש אדר פרק ב'

שחוק המגילה

כל מגילת אסתר מביאה לידי שחוק. המגילה מתחילה מאדם שחשב לעשות סעודה, ולהראות את ושתי. והיא מתה, כי הוא הרג אותה. במקום זה נהייתה אסתר, ונכנס המן, וגוזרים להרוג את כולם, ובסוף היא מסתיימת לגמרי במקום אחר. המחשבה הראשונה של מי שהתחיל את אותה סעודה, לא הסתיימה היכן שהוא חשב להתחיל אותה, אלא הסתיימה במקום אחר לגמרי מנקודת ההתחלה שלה. זה שחוק. יש מי ששחוק רק על זה שהמן מת, מחשבתו אשר חשב על היהודים התבטלה. הגם שזה שחוק דקדושה. אבל השחוק השלם מהו, שהוברר הרצון של הכנסת ישראל, כמ"ש חז"ל (שבת פח, א) הדר קיבלוה ברצון.

מה כוונת הדבר שבימי אחשוורוש ומרדכי הדר קיבלוה ברצון. כלומר, כל מהלך גילוי סעודתו של האחשוורוש, כל מהלך הגזירה של המן ואחשוורוש, וכל מהלך הנס, הוא מהלך שנקרא גילוי רצון. המן מגלה את רצונו ברור מה הוא רוצה, אחשוורוש עושה סעודה לגילוי רצונו, ברור מה הוא רוצה. ועל כן העבודה של כנסת ישראל? לגלות מה הם רוצים. וכשהם מגלים מה הם רוצים, כל הגזירה בטלה.

כרצון איש במגילת אסתר נאמר שאחשוורוש עושה משתה, שבו יראה רוב עשרו ותפארתו, (אסתר א, ח) לעשות כרצון איש ואיש. פשוטו של מקרא הוא, שמה שהוא רוצה יעשו, כל אחד מה שביקש, הוא קיבל. אך חז"ל (מגילה יב, א) דרשו, לעשות כרצון מרדכי והמן, מרדכי דכתיב איש יהודי, המן איש צר ואויב. מה התגלה בסעודה? מה כל אחד רוצה, התגלה שמה מאוד. אבל האם הרצון הזה באמת יצא לפועל? הרצון הזה באותה סעודה לא יצא לפועל.

בסעודה זו היה רצון של ושתי, והיה רצון של אחשוורוש. הרצון שלה בודאי לא התקיים. גם הרצון שלו, לפי האמת לא התקיים. הרי כל המשתה הזה לא הוסיף לו, את כבוד עושרו שהוא רצה לגלות, כי היה לו ביזיון גדול באותה סעודה. הרצון לא התגלה שם באותה סעודה, שהוא יצא מהכוח לפועל.

בעומק מה שנאמר לעשות כרצון איש ואיש, הכוונה לגלות רצון מבורר. אני מגלה את הרצון כעשוי. זה נקרא כרצון איש ואיש. שיגלה מה הוא רוצה. זה הסעודה הזאת באה לגלות. כל סעודת האחשוורוש, בעצם באה לגלות את המידה בנפש, שנקראת רצון. ואין זה במקרה שהיה שם בסעודה הרשות לעשות כרצון איש ואיש, כדי שכולם יהיו שבעי רצון כפשוטו.

ביתר ביאור, מטרת הסעודה הייתה, לגלות את הרצון של כל אחד ואחד. להוציא אותו מהכוח לפועל. אך רצונות בני אדם, סותרים להדדי. אין כזה דבר במערכת הבריאה, להוציא רצונות של כולם, מהכוח לפועל. וגם את הרצון של כל אחד ואחד, אי אפשר לעולם להוציא מהכוח אל הפועל. כמו שנאמר בחז"ל (פסחים קיב, א) יותר ממה שהעגל רוצה לינק, הפרה רוצה להניק. היא רוצה יותר, אך היא לא יכולה. וכן הוא אצל כל אדם, לעולם הרצון לא יוצא מהכוח לפועל בשלמות, אלא חלקו כן, ולעולם חלקו לא יצא, ולא יצא לפועל. כשבאים לעשות סעודה שנקראת, כרצון איש ואיש, באים לברר את עומק הרצון המתגלה. זה נקרא כרצון איש ואיש.

עיקר הסעודה הוא גילוי הרצון של האחשוורוש, של ושת. לאחר מכן של המן. ועיקר הגזירה הייתה כשהרצון שלהם יוצא לפועל, להשמיד, להרוג, מתגלה הרצון. כאשר התגלתה אותה גזירה, היא לא יצאה לפועל. אך מה התגלה מאותה גזירה? מה המן רוצה, ומה אחשוורוש רוצה. התברר מאוד מה הם רוצים.

חידוש הרצון בקבלת התורה

גילוי הרצון התגלה בפורים, כשישראל עמדו במעמד הר סיני, מה התגלה? כפה עליהם הר כגיגית. וודאי שגם כאשר הם קיבלו במתן תורה, זה לא הגדרת הדבר כפשוטו שכפה עליהם הר כגיגית. ואם כן, הקבלה אין לה שום קבלה, כמו כל אונס שרחמנא פטריה (בבא קמא כח,

ב). אלא פירשו רבותינו, שזה היה מדין כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, וכדברי הרמב"ם (גירושין ב, כ) הידועים, שבעצם הם רוצים, רק איך הרצון התגלה, מכח הכפיה, שכפה עליהם הר כגיגית. אבל זה לא כפייה כפשוטו.

לעומת זאת, איך הם גילו את הרצון בימי מרדכי? בלשון רש"י, מאהבת הנס. לא מכפייה. כל הנפקא מינה, היא איך הרצון מתגלה, אבל לעולם בשניהם היה גילוי רצון האדם. תוקף הגילוי שיצא משם, זה לא רק ההדר קיבלוה. אלא עיקר הגילוי היה, מה הם רוצים.

מה כוונת הדבר מקבל את התורה מאהבה מרצון? לא רק כפשוטו שהוא קיבל ברצון, אלא שלדידו מהו קיום התורה? אם אני רוצה באמת, זה נקרא הדר קיבלוה ברצון. אם זה יצא לפועל או לא יצא לפועל, זה תלוי בקב"ה, זה לא תלוי בי. כאשר הוברר הרצון, של הכנסת ישראל, בזה נאמר אפילו אם נאנס, חשב לעשות ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, עדיין הרצון נשאר רצון טהור. אך זה נאמר כשהוא מקבל את התורה באהבה מרצון.

כמובן שברוב המקומות, הסיבות שהדברים לא יוצאים לפועל, הם לא מחמת הקב"ה. אצל רוב הבני אדם, הסיבה שזה לא יוצא לפועל, מדוע? כי הם לא מספיק רוצים. אבל אם, אם הרצון הוא רצון אמת, וזה לא יצא לפועל. זה נמסר לקב"ה, זה לא נמסר לידי בשר ודם. אם ברור לך, שרצונך רצון אמת ושלם, אז נאמר: מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה. אבל אם חסר ברצון, אז לא נאמר כאילו עשאה. זה דבר מאוד דק בנפש.

עבודת השמחה

השמחה בחודש אדר יש לה בלשון חז"ל שני לשונות. מחד נאמר בלשון חז"ל: משנכנס אדר מרבין בשמחה. אבל יש לשון חז"ל (ספר יצירה פ"ה) שבחודש אדר מתגלה הכוח שנקרא שחוק. לפי האמור

לעיל, זה העומק, במחלוקת הגר"א והאר"י ז"ל, האם חודש אדר הוא כנגד נפתלי או כנגד זבולון. אם הוא כנגד זבולון, זה שמחה כפשוטו כמו שנאמר שמח זבולון בצאתך. אך אם זה כנגד נפתלי, נאמר בו נפתלי שבע רצון, שהוא כנגד שחוק דקדושה.

השמחה היא רצון הקב"ה בשלמות. השחוק הוא על מה שאני רוצה, לא יצא לפועל. אבל ממה אני שבע? אני שבע מעצם כך שרציתי בשלמות. אני שבע גם מכך, שרצון הקב"ה התקיים בשלמות. אבל ראשית ממה אני שבע? ממה שאני רוצה באמת. זה נפתלי שבע רצון, הוא שבע ממה שהוא רוצה. לא ממה שהוא יצא לפועל, מה שהוא יצא לפועל זה יכול להיות לגמרי הפוך. הוא שבע מעצם רצונו שלו.

כשנבוא להבין את הדברים בפשטות למעשה, כל אחד בנפש שלו, תחילת העבודה היא שהנפש צריכה לברר לעצמה, מה היא רוצה. מה אני באמת רוצה? לא סתם. יצר הרע צפון בליבו של האדם. הסתר אסתיר פניי ביום ההוא, מה הוא מסתיר? מה הוא מצפין? את מה אני באמת רוצה.

רוב רובם של בני אדם, לא יודעים בנפשם מה הם רוצים. צריך שיהיה עליהם כופה אני, אותו עד שיאמר רוצה, זה הדבר הראשון בבירור הרצון. אחרי שיש בירור רצון, מה הגילוי של הנפש?

הדר קיבלוה ברצון. יש מה שהאדם מנסה להוציא את רצונו, מהכוח לפועל עד כמה שהוא יכול. אבל מה שהוא לא יכול להוציא, מהכוח לפועל, נפתלי שבע רצון. הוא שמח במה שרצונו יתברך שמו יוצא לפועל, והוא שוחק על מה? שהרצון שלי לא יצא לפועל. אני שוחק על זה. אני שמח שרצונו יצא, ואני שוחק על מה שהרצון שלי לא יצא. ובמה אני שבע? בעצם כך שרציתי.

הבחינות כולם. אך לכל אחד מהצדיקים ישנה מידה ייחודית לעצמו שהיא עיקר מהותו. מידתו היסודית של אברהם אבינו היתה מידת אהבה ולא מידת הפחד.

שאלה יד': ילד שנשאר לבד הוא מפחד, מדוע? **תשובה:** הסיבה היחידה שהיא מפחד ממה שיקרה איתו. אך בעומק, הוא מפחד מעצם היותו לבדו, מעצם כך שהוא הפך להיות מציאות שניה לעצמו, ולא אחד יחד עם הגדולים ממנו.

שאלה טו': הרב הגדיר כי פחד מתוקן עניינו פחד תמידי של האדם מעצמו. לכאורה, היאך פחד זה אינו מוציא את האדם משלו? **תשובה:** הפחד המתוקן אינו משמש לבדו אלא הוא מתמוג באיזון עם שאר כוחות הנפש. ולהפך מהבנת השואל, הפחד אינו טורד את השלוח אלא הוא נצרך על מנת להשקיט את תנועות הנפש מכוחות הגילה והשמחה. כשם שדרשו חז"ל 'וגילו ברעדה' - במקום גילה שם תהא רעדה. אינו מתייחסים כרגע להפרש שבין רעדה לפחד אלא לעיקרון שבמקום גילה צריך שתהא רעדה, ואין הרעדה מפריעה לגילה אלא נצרכת לה. נבאר, כאשר אדם מפחד מדבר חיצוני (פחד נפול), אזי לא יתכן שהוא ישמח באותה שעה, כיוון שברור שתחושת הפחד מרעיפה את הנפש ופוגעת בשלוותה, ומאפילה בכך על השמחה (זוהי ההבנה ממנה נובעת השאלה). אולם כאשר הפחד הוא פחד פנימי, פחד של קדושה שלא להתנתק מה-'אחד', אזי ה'אחד' הוא השורש והעילה גם לשמחה וגם לפחד. כוחות הפחד והשמחה משמשים זה את זה ולא מנגדים זה את זה, ממילא השלווה יסודית ומוצקה.

שאלה טז': הרב מבאר כי הפחד מביא לידי ביטול הישות וחזרה להתכללות שלימה בבורא. אם כן, לכאורה נוצרת תובנה שבפשטות הפוכה מהתפיסה המקובלת כי כוח האהבה עדיף ומקרב לבורא יתר על כוח היראה (עובדים מאהבה בבחינת בנים, עובדים מיראה בבחינת עבדים)? **תשובה:** אכן רבותינו דנים בשאלה עמוקה זו - מה למעלה ממה, אהבה מיראה או יראה מאהבה. וכפי שמציין השואל אכן התפיסה הפשוטה והרווחת היא שהאהבה למעלה מיראה. ברם המהר"ל מאריך בכמה מקומות לבאר כי ישנם פנים להבין שהיראה למעלה מאהבה: עניינה של האהבה שישנם שניים והם אוהבים זה את זה, אך מכל מקום ישנה כאן מציאות של שני ישויות. לעומת זאת, העומק של היראה מביאה לידי ביטול. זהו פחד יצחק שמביא לביטול ישות הפוחד והתכללותו ב-'יש' ה'אחד' והיחיד. ואם כן, ביראה ישנו פן אחדותי יותר, שנותרנו עם ישות אחת בלבד, הוא לבדו ית"ש.

להלן שיח בין משתתפי הועד והרב בנידון מציאות כוח הביטחון בנפש החוטאים

שואל: הרב מבאר שכאשר אדם חוטא נוצר פחד נפול שהוא הפך הביטחון. אולם לכאורה נראה בחוש שלמרות שאנו חוטאים קיימת בנו מידה מסויימת של ביטחון. ואם כן, הרי שתייתכן מציאות שאדם יבטח למרות שיש בו חטאים?

הרב משיב: אדם שרובו טוב רק שקיים בו פגמים של חטאים קלים, אזי החטאים החשיכו נפשו רק חלקית, ומצד החלקים שלא הוחשכו, כיוון שכוח האמונה שם נוטה לשלמות, אזי ישנה נטיה להתקרב לאמונה שלימה עד כדי התנוצצות ביטחון שעניינו אמונה שלימה באפשרות אחת בלבד. אלו הם רגשי הביטחון החלקיים שהחוטא עשוי

לחוש. אך לעולם לא תיתכן מציאות של כוח ביטחון שלם, כל עוד חושך החטא עדיין חל על נפש שלא הזככה לגמרי.

שואל: ידוע מאמרו של האלשיך הקדוש - שכל אדם בכל מצב יכול לבטוח ובטחונו יעמוד לו. אם כן, לכאורה גם אדם בעל חטאים, אם יבטח ביטחון גמור - בטחונו יעמוד לו?

הרב משיב: נחזור ונאמר, לעולם לא תיתכן מציאות של כוח ביטחון שלם, כל עוד חושך החטא חל על הנפש! על כן, אדם שחטא לעולם לא יוכל לקיים את דברי האלשיך הקדוש ולבטוח ביטחון גמור אלא אם כן הוא שב מחטאו בתשובה גמורה שזיככה אותו לגמרי. אמנם אין הכרח שאותו אדם שקד על מצות התשובה לפני שניגש להעמיד ביטחון גמור בקב"ה בנפשו, אלא עצם כך שהוא מתעצם בביטחונו בקב"ה זוהי תשובתו.

שואל: אם אותו בוטח לא קיים מצוות תשובה כהלכתה: וידוי חרטה קבלה לעתיד, היאך נתקבלה תשובתו והועילה להצלחת בטחונו?

הרב משיב: ישנם שני דינים: מצוות תשובה, והתשובה עצמה. המעבר מדין רשע לדין צדיק גמור תלויה רק בתשובה עצמה, וזו יכולה להיות מושגת על ידי חרטה וקבלה שלא לחטוא עוד, בהרהור הלב בלבד. הוידוי בפה אינו מעכב את התשובה, אלא הוא חלק ממצוות התשובה. אם הוידוי נחסר, ישנו חיסרון במצוות התשובה, אך התשובה בה כשלעצמה אינה כוללת וידוי. אלו יסודות המבוארים במפרשים ובפוסקים לגמרא המפורסמת בקידושין - אדם שאמר לאשה - 'הרי את מקודשת לי על מנת שאני צדיק'. אפילו הוא רשע גמור, האשה מקודשת. והטעם - שמא בשעת אמירתו הרהר תשובה בדעתו.

שואל: לכאורה נראה כי ישנם רשעים בעלי עברות שאפילו שהם בתוך תהליך של חטא, הם בוטחים בקב"ה. כמובא בחז"ל שגנג על פתח המחתרת פונה לקב"ה בתפילה שיצילו 'במלאכתו'?

הרב משיב: לגנב אין ביטחון! להפך הוא מפוחד שמא ייתפס ויענש, על כן הוא פונה בתחנונים לקב"ה שיציל אותו מתפיסה.

שואל: ההתעקשות בשאלות נובעת מחמת היכרות עם אישיות מסויימת, שמצד אחד די ברור שהוא רחוק מלהיות מזוכך מכל חטא ועוון, אך מצד שני ניכר שקיימת אצלו בתחום מסוים מידה עצומה של ביטחון בקב"ה ללא כל פחד. על כן, הסתירה בין אי הזיכור לביטחון המופלא לא מסתדרת לי?

הרב משיב: על דרך כלל האדם אינו מוחלט - כולו רשע או כולו צדיק, כולו זך או כולו עכור. בנפש האדם ישנם חלקים רבים שיכולים להיות: זכים לגמרי, עכורים חלקית או מקולקלים בקלקול מוחלט. מצד החלקים העכורים חלקית - האדם חוטא לעיתים. מצד החלקים המקולקלים קלקול מוחלט - באותם התחומים הוא מופקר לגמרי. אך ישנם אנשים שלכאורה הם אינם צדיקים בלשון המעטה אך קיים אצלם תחום בנפש בו הם זכים לגמרי. בדרך כלל הם זכים בו רק יותר מאחרים שרמתם דומה, אך יש פעמים שהם זכים בו אף יותר מכל הצדיקים בדורו. על דרך כלל מציאות ייחודית זו נובעת מחמת תיקון וזיכוך הנפש שהתבצע בגלגולים הקודמים, שכעת מופיעה כתכונת נפש זכה בטהרתה. אותה זכות נפשית בתחום מסוים, יכולה להביא להתגלות של שלמות האמונה וביטחון מופלא באותם נקודות עניין. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

דברים, נח, כב - יתן ה' את מטר ארצך אבק ועפר. ופרש"י (מדברי הגמ' תענית, ג, ע"ב) וז"ל, זיקא בתר מטרא, מטר יורד ולא כל צרכו, ואין בו כדי להרביץ את העפר, והרוח באה ומעלה את האבק ומכסה את עשב הזרעים שהן לחים מן המים, ונדבק בהם ונעשה טיט ומתייבש ומרקיבין, עכ"ל. אולם הרשב"ם פירש על אתר וז"ל, הרוח במקום שרגיל להמטיר מטר, ימטיר לך מן השמים אבק ועפר, עכ"ל. וכן מדוקדק בקרא כמ"ש מטר ארצך אבק ועפר מן השמים. ולפיכך פרשו בגמ' (תענית, ט, ע"ב) מן השמים - וכי אבק ועפר מן השמים הוא, אלא כיון דמדלי להתם מן השמים אקרי.

והבן שלפ"ז יש אבק מן הארץ, והוא העפר הדק, כמ"ש הרד"ק (ספר השורשים, ערך אבק) וז"ל, העפר הדק יקרא אבק, עכ"ל. ועיין זבחים (יט, ע"א) וברש"י שם, מהו אבק עפר. ויש דבר דק היורד מן השמים ואף הוא נקרא אבק. והוא בחינת אבק של אש, שמקום האש בשמים. עיין זה"ק (וישלח, קע, ע"א). וביאור שפע זה מן השמים, נתפרש בדברי הרקאנטי (כי תבא) וז"ל, אמר כי השפע אשר יקבל מן השמים והארץ העליונים, יהיה אבק ועפר, יבש ממים העליונים רק עפר, וכו', כי תחת היותו משפיע גשמי רחמים מאוצר הטוב, יתהפך להשפיע אבק ועפר הנזכרים, עכ"ל.

ושורש שפע זה דקלקול נתבאר ברמח"ל (תיקונים חדשים, תיקון שיתסר) וז"ל, יתן ה' את מטר ארצך אבק, ודא ק"ב (אבק, א-ק"ב) חרובין. ועפר, כמד"א ונחש עפר לחמו, עכ"ל. ועיין ליקוטי הלכות (יו"ד, ריבית, ה"ב) רגלים היו לו (לנחש) ונתקצצו. וזהו בחינת ריבית קצוצה, בחינת זוהמת הנחש וכו', כנ"ל, וזה בחינת אבק ריבית, בחינת ועפר תאכל וגו', עכ"ל, עיי"ש. והיינו ניזון מקב חרובין דקלקול (דלא כר"ח שתיקן ק"ב זה, ואכמ"ל).

והבן שבחטא העגל חזר ונתעורר קלקול דנחש כנודע, ולפיכך חזר ונתעורר קלקול ק"ב חרובין (ששורשו בבונה עולמות ו"מחריבן", מחריבן - חרובין). וזהו ע"י עגל, גימט' אבק. (ועיין שם משמואל, אחרי מות, תרע"ז, ד"ה ותטמא הארץ). וזש"כ בעגל (שמות, לב, כ) ויטחן עד אשר דק ויזר על פני המים וישק את בני ישראל. והבן שדייקא כתב ויזר על פני המים, בחינת יתן ה' את מטר ארצך אבק ועפר. ודו"ק. וכן כתיב (דברים, ט, כא) את העגל לקחתי ואשרף אתו באש (בחינת אבק של אש מן השמים, כנ"ל בשם הרשב"ם) ואכת אתו טחון היטב עד אשר דק לעפר ואשלך את עפרו אל הנחל הירד מן ההר. והבן שדייקא המשילו לנחל הירד מן ההר, בחינת מטר שיוורד מלעילא, אולם ירד בבחינת אבק, עפר - עפר, דק. ועיין הכתב והקבלה (ויקרא, יז, יג).

ברכות, נד, ע"א - ולא יכנס להר הבית במקלו ובמנעלו ובפונדתו ובאבק שעל רגליו. ובתוספתא (ברכות, פ"ו, ה"ט) מסיים, שנאמר שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלקים. וכן הוא בירושלמי (פ"ט, ה"ה. פ"ד, ה"ד). וביבמות (ו, ע"א) אמרו, ואין לי אלא בזמן שביהמ"ק קיים, בזמן שאין ביהמ"ק קיים מנין, ת"ל את שבתותי תשמרו ומקדשי תראו, מה שמירה האמורה בשבת לעולם, אף מורא האמורה במקדש לעולם. והבן שבשבת כתיב אם תשיב משבת "רגליך". וזהו פנימיות ההיקש בין שמירת שבת, לאיסור כניסה באבק שברגליו לביהמ"ק. והבן שאיסור זה מפני "מורא מקדש". ומורא הוא יחס של כבוד וכבודות לדבר, משא"כ אבק בבחינת דבר קל. וזהו עומק הסתירה בין אבק שברגליו למורא מקדש.

אולם בספרי דרשהו מן הפסוק (כי תצא, כג, טו) והיה מחניך קדוש - קדשהו, מכאן אמרו וכו', ולא להר הבית במקלו ובמנעלו, ובאבק שעל רגליו. ולפ"ז יסוד הדין מדין קדושה מדין שנקרא מקדש, ולא מדין "מורא" מקדש.

והנה שורש אבק רגלים מצינו אצל יעקב, וכמ"ש (חולין, צא, ע"א) דאמר ר' יהושע בן לוי, מלמד שהעלו אבק מרגלותם עד כסא הכבוד, כתיב הכא בהאבוקו עמו, וכתיב התם (נחום, א, ג) וענן אבק רגליו. וכמ"ש באוהב ישראל (וישלח) וז"ל, כי יעקב אף שהיה בקטנות בבחינת אבק, מכל מקום גם אבק רגליו, דהיינו "קטנות שלו", היה ג"כ מגיע עד כסא הכבוד, עכ"ל. ולפ"ז גדר איסור כניסה באבק שברגליו לביהמ"ק, כי ביהמ"ק כל היותו גדלות, ולכך נאסר להיכנס אליו עם קטנות שהוא אבק.

ובעומק יותר, אמרו (ב"מ, פו, ע"ב) יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם, א"ר ינאי בריה דרבי ישמעאל, אמרו לו, וכי בערבים חשדתנו שהם משתחווים לאבק שברגליהם, כבר יצא ממנו ישמעאל (ודו"ק שמימרא זו אומר בנו של רבי ישמעאל). והבן לפ"ז, שהיפך מקום עבודת המקדש לקב"ה, יש עבודת הישמעאלים שמשתחווים לאבק שברגליהם, ולכך נאסר להיכנס באבק זה לביהמ"ק, והבן. ועיין ספר הפליאה (ד"ה דע שהמכנסים). וספר הליקוטים (ויצא, לב). ואפיקי ים (חגיגה, יג, ע"א). וקהלת יעקב (ערך סערה).

ובדקות נאסר כל אבק שברגלים לביהמ"ק, כי הוא "זר" (עבודה "זרה") ביחס למקדש. ויתר על כן אף אבק שבתוך בית המקדש זר לקה"ק. וכמ"ש בכתב והקבלה (שמות, מ, כח) וז"ל, פרכת המסך שהיתה משמשת וכו', להבדיל בין הקדש ובין קה"ק, נקראת פרכת, ולהגין על קה"ק שלא יבוא בו אבק מדריסת רגלי הכהנים שבהיכל, נקראת מסך מלשון הגנה וסיכוך, עכ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ירא | י-ר

עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה. ירא, יר-א. י"ר הגבלה, שזו מהותה של היראה. ובדרך רמז, י-ר בא"ת ב"ש, ג-ם, לשון ריבוי, והיפוכו י-ר, הגבלה. כי אות י', שורש ההתפשטות בבריאה, כנודע, י' מאורות, י' דברות, וכו'. וזהו אות ר', לשון ריבוי. והיינו שהריבוי הוא עד עשרה ותו לא, ושם נעשה, "הגבלה". ושלמות ריבוי זו הוא בחינת עשיר, עש-יר.

וזהו בחינת ירח, יר-ח. כי החמה שורש התפשטות ההארה, בחינת מאיר, יר-אמ, התפשטות ההארה מן אות א'. בחינת ספיר, ספ-יר. ובחינת בהיר, בה-יר. ובחינת צהרים, צהם-רי. אולם הירח הוא הגבלת כח ההארה, ולכך אין לו הארה משל עצמו, כי כל הוינו הגבלת האור. וכאשר הוגבל הדבר ולא נתפשט עצם היותו, מעתה כל התפשטותו אינו אלא בבחינת ריח, אותיות ירח. והבן שלכך יהושע, שפניו כפני לבנה, ירח, העבירם את הירדן, יר-דן. ושכבש בתחילה את ארץ ישראל, כבש את ע-יר, ירחו, אותיות ריח בקרבו. וכן אסתר, בחינת לבנה, כמ"ש במגילה שנקראת ע"ש הלבנה, נשאת למרדכי בחינת מור-דרור כמ"ש חז"ל (חולין, קלט, ע"א), אותיות מרדכי, יר-מדך. וע"י נעשה נס פורים, פומ-רי.

וכן מי שאינו מוליד, ואין לו התפשטות, נקרא סריס, רי-סס. והיפוכו, מי שמוליד, עושה פירות, פרי, פ-רי. פ-פתח, נפתח ההגבלה. וח"ו כאשר הטיפה אינה עושה פרי ויוצאת באופן דקלקול, נקראת קרי, ק-רי. ופגם זה היה אצל יוסף, במעשה עם אשת פוטיפר, פוטפ-יר. ושורש התיקון ע"י הסרת הערלה, הנקראת ברית, בת-רי. ומקומו בין הירכים, ירך, יר-ך.

ושורש היראה, מדתו של יצחק, "פחד יצחק", ונכלל בה אברהם, כמ"ש עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה. וזה נעשה בהר המוריה, רי-מוה. והושרשה בזרעו, יעקב - ישראל, יר-שאל. וכן נקרא ישורון, יר-שוון. וכלל ישראל נקראים אפרים, הבן יקיר לי אפרים, אפם-רי.

ושורשו באוריתא, רי-אותא. ונרמז במילה ראשונה, בראשית, רי-באשת. ועיקר גילוי בבחינת סוד, שאין מגלין סוד אלא למי ששומר סוד, בחינת יראה, שמירה. וסוד בחינת יין, נכנס יין יצא סוד. תירוש, יר-תוש. ולקיטתו נקראת בציר, בצ-יר, את ענבי נזירך לא תבצור. והוא מדרגת נזיר, נז-יר, שנאסר בגפן - יין.

והתפשטות בשיעור הנכון, לא פחות מדי ולא יתר על המדה, היא בחינת רויה, רי-וה. רויה מדרגת ממוצע, כנודע. וזהו מדרגת ישראל, מכח כללות אברהם ויצחק, כנ"ל. והוא קו האמצע בין יצר טוב ליצר הרע, יצר, יר-צ, ודו"ק.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אביעור, אביר, אברים, אבישור, אבינר, אדיר, אדרעי, אופיר, אורי, אביתר, אוריה, אורים, אחיעור, אחירע, אוריאל, אחרית, אחשדרפנים, איעור, אחישחר, אליעור, אליצור, אמיר, אמריהו, אחרי, אפיר, אפריון, אפרים, אפרתי, אליחרף, אריה, אריוך, אריה, ארמית, אסיר, בהיר, בחיר, בחרי, זרויר, אריאל, זמיר, זעיר, זרויף, חירום, אשריאל, חזיר, חירה, חירם, חרלים, ביתר, חרי, חריש, חרוף, יהיר, איתמר, יאור, יאיר, יהורם, יער, יחוייב, ירחמאל, מוכיר, בריא, יורש, יזרעאל, יזרח, יקיר, דרוש, יפריא, יצהר, יצר, ירושלים, האייעורי, ירד, ירדן, ירושה, יריחו, ירחמאל, ירט, ירך, ישיר, חצרי, ירמיה, ירק, ירקון, כויר, זכריה, ישרטו, ישר, יששכר, כסיר, זרחי, כרכמיש, מרירי, סיסרא, זרחה, לאחירם, לדביר, גפרית, כידור, מיתר, מישרים, מערכי, מריר, חציר, מרי, מרירי, נכרי, טריה, סיסרא, סיר, סנחריב, עזריקם, יוירב, סריס, עזריאל, עזיה, עריץ, יעור, עמיחור, עמיר, עמרי, פורים, עשיר, עשירי, פוטיפר, צורי, עשרים, כפיר, קיטר, יראה, לריק, מאיר, מצרים, ירח, פריה, פרוץ, צהרים, צפיר, צורישידי, ציר, צעיר, קיתרוס, ירכתי, צרויה, קיר, קיטר, רבתי, ישראל, שעיר, נזיר, ניר, סנפיר, כיתרון, שעירם, שכיר, שמיר, דרוש, כעיר, ראה, רביעי, רחמים, מחיר, רחוטנו, רחים, ריח, רירו, שפיר, מוריה, מרדד, רים, ריק, רעי, שיר, שרי, מרדכי, רמיה, רמליהו, שיחור, פרי, תירש, שדיאור, סגריה, רחביה, ספיר, ריח, ערבים, רצוי, עיר, רכיל, נירם, קרי, עירירי, שניר, יריעה, בירניות, ירקק, ישרון, צוריאל, בכורים, כפירים, בכרי, צרי, מישור, סנורים, בעירה, בעמיר, קציר, בציר, בראשית, רביבים, ברזלי, רויה, בריה, ברית, ברכיה, ריב, תרפים, תרשיש, גבריאל, גביר, ריש, גמריהו, גרוים, גרשוני, דביר, רעיון, דרכמונים, אורים, אזרחי, אחירמי, רקיע, אפרתי, אראלי, דביר, הריפות, אברים, אבישור, זכריה, שניר, חריטים, חריש, זמרי, יהויירב, שריד, חירה, יאיר, יאדיר, ומיתר, תימרו, ירבעם, יתרו, ריקק, שכיר, ציר, תירוש. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

התבודדות בקרב בחניות ספרים בארץ

ההתבודדות ומעלתה מוזכרות רבות בדברי גדולי ישראל בדורות האחרונים והיא מן העיקרים בתורת הבעש"ט וחסידות ברסלב, אך כבר רבותינו הראשונים האריכו רבות בחשיבותה, תפקידיה ודרכיה. מתוך דבריהם מתברר שגדולי ישראל רובם ככולם היו מתבודדים באופנים שונים.

בדברי רבותינו הראשונים המושג "התבודדות" אין פרושו דיבור עם ה' בהודאה ותפילה בלבד אלא זוהי רק החיצוניות של דבריהם. עניין ההתבודדות הוא השקטת הגוף והחומר וגילוי חלקי הנשמה. לאחר שאדם גילה את מציאות ה'אני' והשקיט את מציאות החומר, עבודתו לגלות את מציאות ה' בקרבו. דבר זה נעשה ע"י פנייה אל בורא עולם בהודאה ותפילה.

מהי דרך העבודה למעשה בזמן ההתבודדות?

כפי שהרוצה לקנות לחם יכול למצוא במרכולים הגדולים כמה עשרות סוגי לחמים; שעורים, חיטים, קמח מלא ועוד סוגים אשר שם התואר 'לחם' וודאי שייך לכולם, כך גם המושג 'התבודדות', אף שהוא שם תואר אחד, יש בו דרכים רבות ושונות. ספר זה מביא אחת מן הדרכים.

ספר זה נבנה על דברי ר"א בן הרמב"ם ועל דברי רבי אברהם אבולעפיה. בצירוף שניהם יחד העמדנו צורה אחת של התבודדות.

ספר זה עוסק במישור המעשי - בהכנה להתבודדות ובהדרכה מעשית בהתבודדות עצמה, אך תכליתו להביא את האדם לתפיסת חיים חדשה - "חיים של התבודדות". הספר פונה לכולם, אך מותאם לנפשות הקרובות יותר לתמימות ופחות להשכלה (הספר 'דע את נשמתך' מהווה המשך לספר זה ועוסק בנושאים אלו ביתר בירור והעמקה).

כתר אמרו (סנהדרין, צט, ע"ב) וכל אלוף מלכותא בלא תגא. ועיין זוה"ק (ויקרא, יב, ע"א) ת"ח כל מאן דאומי בשמא קדישא לשקרא כאילו פריש אימא מאתרה לעילא, וכתרין קדשין לא מתיישב בדוכתיהו כמה דאת אמר, ונרגן מפריד אלוף (ועיין פרדס, כג, א, ערך אלוף).

ועוד. כתר כללות ההפכים. ועיין פענח רזא (ויקרא) והנה אלוף הוא כינוי אליו ית', וכו', וכן למספר גדול שהוא אלף ואלפי אלפים, וכן למספר קטן כי האלף הוא אחת במספר כדאיתא באותיות דר"ע.

וכן הוא כינוי לבהמה גסה, "באין אלפים אבוס". וכן לבהמה דקה, "ככבש אלוף". ואמרו (אבות, פ"ו) שדוד קראו לאחיתופל רבו ואלופו אע"פ שלא למד ממנו אלא ב' דברים. וביארו, שלמד לראות בכל דבר דבר והיפוכו. זהו שני דברים. ועיין מגן דוד (אות א) כי הכתר אלוי"ף וגדול לכל שאר הכוחות, והוא מקיף את כולם. ועיין ספר הליקוטים (ויצא, פל"ו) שקורא לי"א אלופים י"א כתרין דטומאה.

חכמה כתב בפענח רזא (ויקרא) וז"ל, הוא כנוי לאדם חשוב קצין ומושל כדכתיב אלה אלופי וגו', וכיוצא, וכן לת"ח, כמו אלופי ומיודעי. וכמ"ש (סנהדרין, קו, ע"ב) בתחלה קראו (דוד לאחיתופל) רבו, ואתה אנוש כערכי אלופי ומיודעי, עכ"ל. ועיין ליקוטי מוהר"ן (תורה כח) ובזה השימוש שעומד עליהם ומשמש אותם (ת"ח), זוכה לחסד הנ"ל, כמאמר (כתובות, צו) כל המונע תלמידו מלשמשו כאלו מונע ממנו חסד. ובשביל זה היה התמיד כבש, כי ממנו נתקנו האלפי"ן, בבחינת (ירמיה, יא, יט) ואני ככבש אלוף, וזה בחינת כבש, שכבוש תחת יד רבו ומשמשם אותם וזה תמד, גימט' ד' אלפין שהוא תיקון האלפין כנ"ל.

בינה עיין שערי אורה (שער ח) וז"ל, דע והאמן כי ספירת הבינה וספירת המלכות שתיהן מכוונות זו אצל זו, וכשמידת המלכות מתוקנת בתיקון ישראל בקיום תו"מ, אז ספירת הבינה הופיעה להריק מכל מיני שפע וברכה דרך הספירות עד שספירת מלכות מתברכת ומתמלאת וכו', ואם ח"ו קלקלו ישראל את השורה ועברו תורות וחלפו חק הפרו ברית, אז ספירת בינה אינה משפעת ברכה וכו', ואומר ונרגן מפריד אלוף, עכ"ל.

ועוד. עיין זוה"ק (תיקונים, תיקון סט, קח, ע"ב) לקבל בינה דאתמר בה אלף בינה, אלין אלופי עשו. ועיין קהלת יעקב (ערך י"א) שכתב בשם המקובלים שיש י"א פסוקים שמתחילים בנו"ן ומסתיימים בנו"ן, כנגד י"א אלופי עשו, ששורשם בבינה.

דעת דעת דקלקול נחש. ואמרו (ב"ר, כ, ב) איש תהפוכות זה הנחש שהיפך דברים על בוראו (דעת המתהפכת), ונרגן, שריגן דברים על בוראו ואמר לא מות תמותון, מפריד אלוף, שהפריד אלופו של עולם ומיד נתקלל. ועיין זוה"ק (בראשית,

לד, ע"א) חויא בישא דכתיב ביה ונרגן מפריד אלוף. ועיין שערי אורה (שער ה) וז"ל, לאחר שחטא אדה"ר וקצץ בנטיעות והפריד אלוף. ועיין מגלה עמוקות (נח, אופן קסב) ידוע כי חטא אדה"ר היה בסוד אלף, ונרגן מפריד אלוף, שמתחלה היה צורת אלף וכו', צורת יו"י שהוא חוטמא ותרי עיניו וכו', אח"כ נעשה צורת יו"ד למעלה וד' למטה, וכשתכה הנעלם ו"ד על יו"ד הרי ק', לכן העמידו הקב"ה על ק' אמה. ועיין פרי עץ חיים (שער העמידה, פ"כ) סוד מי שאינו כורע במודים.

חסד מדת הגדולה. ועיין רש"י (ירמיהו, יא, יט) ואני ככבש אלוף וכו', ומנחם פתר ככבש אלוף, כבש גדול, ויונתן מסייעו שתייגם כאימר בחיר. ועיין אבן עזרא (וישלח, לו, ב) ופירוש אלוף, נשיא וגדול. וכתוב ועושה חסד לאלפים.

גבורה כתיב (שמות, טו, טו) אז נבהלו אלופי אדום. וכתב הגר"א, אלוף, אל - חסד, וף, גימ' אלקים. ומעין כך בקהלת יעקב (ערך אלוף).

ועוד. פני השור לשמאל, גבורה. ועיין רד"ק (תהלים, מד, יד) אלופינו, שורינו, וכן שגר אלפיך (דברים, כח, ד), ככבש אלוף (ירמיה, יא, יט). וכן כתב (בירמיה שם) ואלוף הוא שור, כמו אלופינו מסובלים. ועיין פע"ח (שער עולם העשיה, פ"ד) שהוא בחינת שור מועד. ועיין ברית כהונת עולם (מאמר תרי"ג, פכ"ב) בהרחבה. (ועיין פרדס, כג, א, ערך אלוף).

ועוד. עיין חסד לאברהם (מעין ה, נהר כה) מצאתי כתוב שדינה (דין - גבורה) נשאת לז' אלופים. א. שכם בן חמור. ב. שמעון בן יעקב. ג. איוב. ד. נבל. ה. דוד. ו. טורנוסרופס. ז. רבי עקיבא.

תפארת

יעקב. ואמרו (ילק"ש, משלי, רמז תתקנו) ונרגן מפריד אלוף, אלו בניו של לבן, שע"י שרגנו אחר יעקב, שנאמר לקח יעקב את כל אשר לאבינו, מתוך כך נפרד יעקב (הנקרא אלוף) מהם. ועיין פרדס רימונים (כג, פ"א) האלוף נקרא הת"ת לפי שהוא אלוף ובעל נעורים למלכות.

ועוד. עיין שושן סודות (אות תקב, ענין המגדל בניו לת"ת) וז"ל, כבר התבאר, כי תורה שבכתב רמז לת"ת, ישראל, ותושב"ע לשכינת עוזו. והעוסק מחבר האור בפתילה להיות היחוד אחד, והמבטל אותה נרגן מפריד אלוף, וא"כ המגדל בניו לת"ת הוא מן המחברים את האהל להיות אחד. ועיין שערי אורה (שער א) וז"ל, ושתי התורות מתדבקות כשני עפרים תאמי צביה, והמפריד ביניהן עליו נאמר ונרגן מפריד אלוף, ודומה כמי שאין לו אלוה. ועיין שערי צדק (השער החמישי).

נצח נו"ה תרי רגליו. ועיין מגלה עמוקות (וישב) וז"ל, והנה קמה אלמתי, שהוא תיקון הע' שצוה להכרית ערלה של מצרים, והחליף הע' ועשה ממנו א' שקלקל אדה"ר (כנודע כותנות אור,

שנעשה עור) נרגן מפריד א', והוא תיקון אלופו של עולם. והיינו עשה רגלין ועי"ז קמה ונצבה.

ועוד. עיין כתבי הרמ"ע מפאנו (מאמר מאה קשיטה, סימן נח) נצח והוד שהם אלופי תורה, למודי ה'.

הוד שורש ליהודה שהודה וממנו משיח. ועיין זוה"ק (ר"מ, כי תצא) שבאות אלף רמוז ג' הגואלים. יו"ד עליונה שבאות אלף, יהודה. יו"ד תחתונה שבאות אלף, יוסף.

וא"ו באמצע, משה. והוא בחינת תרי משיחין ומשה באמצע. ועיין מגלה עמוקות (ויקרא) וז"ל, וזה נרמז אלופינו מסובלים, שהגאולים נרמזים בצורת אלף, לפי שיש בצורת אלף י-ו-י. ובמגילה דרשו על קרא אלוף ביהודה שבתי תפלות שלהם ילמדו בהם תורה יהודה.

יסוד עיין ריקאנטי (בראשית, ג, ה) וז"ל, מפריד אלוף, שהפריד (נחש) אלופו של עולם, הרמז לצדיק יסוד עולם שנאמר העוזבת אלוף נעוריה ואת ברית אלהיה שכחה. אמרו רז"ל (זוהר, ח"ג, קכה, ע"ב) ומאן ברית אלהיה, ההוא אתר דאתקרי ברית, זהו מאמרם והמה כאדם עברו ברית (הושע, ו, ז) ואמרו רז"ל (סנהדרין, לה, ע"ב) אדה"ר מושך ערלתו היה, עכ"ל. ומקור דבריו בספר הפליאה (ד"ה מכל חית השדה). ועיין שערי אורה (שער ב) וז"ל, בהיות מדת צדיק עומדת להביט במעשיו הרעים, אזי המידה הנקראת צדיק מתקבצת ומתאספת למעלה, ונמצא אדני"י נשאר לבדו יבש וחסר מכל טובותיו של הצדיק, ומי גרם זה, רשעו של אותו רשע, ועליו נאמר ונרגן מפריד אלוף, עכ"ל..

ועוד. עיין תולעת יעקב (סוד נטילת שחרית) א"ר עקיבא פעם אחת נכנסתי וכו', למדתי שאין נפנין ממזרח ומערב (ברכות, סא, ע"ב), והטעם שלא להפריד אלופו של עולם.

מלכות עיין פירוש הר"י דמן עכו (לספר יצירה) ואלו השנים החוטא בהם נקרא מפריד אלוף או מקצץ בנטיעות, כי מפריד יסוד ממלכות או בינה שהיא אם הבנים. ועיין גר"א (תק"ז, תיקון ע) ונרגן מפריד אלוף, כנסת ישראל שהיא אמונה דישראל סבא. ועיין ציוני (נח) ויען כי הפרידו אלוף מן הארץ, מלכות מצדיק, לפיכך נקראו דור ההפלגה.

ועיין תולעת יעקב (סוד פסוקי דזמרה, וכן סתרי תפלות שבת ומועדים, וכן סוד ברכת הנהנין).

ועוד. עיין שערי צדק (שער ט) וז"ל, התפילין כאשר הם ברשותו של אדם ראוי להניח שתייהן כדי לייחד מלכות בתפארת, ויחוד תפארת בכתר וכו', וכמו כן סוד מפסיק בנתיים עבירה היא, ונרגן מפריד אלוף, עכ"ל.

ועיין מגן דוד (אות ה) לגבי המפריד אתרוג מג' המינים. ועיין

דרך אמונה לר"מ בן גבאי, וז"ל, נמצאת למד כי המברך צ"ט ברכות וחסר האחת, קוצץ בין יסוד למלכות, ונרגן מפריד אלוף. ועיין חמדת ימים (שב"ק, פ"א, ופ"ד. שובבי"ם, פ"א, ופ"ב). ועיין שער הפסוקים (משלי) נרגן, נר-גן, שני שמות המלכות.

נפש מעשה. ואמרו (ברכות, יז, ע"א) אלופינו מסובלים, רב ושמואל, ואמרי לה רבי יוחנן ורבי אלעזר, חד אמר אלופינו בתורה, ומסובלים במצות. וחד אמר אלופינו בתורה ובמצות, ומסובלים ביסורים.

רוח עיין מגלה עמוקות (ויקרא) נרמז שפל רוח על אות אלף זעירא שבו נברא הרוח, וכו', וגבי אדה"ר כתיב וישמע את קול ה' אלקים מתהלך לרוח היום, רוח דייקא שרמז לאות א' שבו נברא הרוח, וכו', ואח"כ איש תהפוכות ישלח מדון, וזה גרם לו נרגן מפריד אלוף.

ועוד. בחינת דרך ישרה שיבור לו האדם, כי דרכו של האדם נקראת רוחו כמ"ש על איש אשר רוח בו. ואמרו (כלה, פ"א) רבי אלופי, רבי בחכמה, אלופי בדרך ארץ.

ועוד. עיין ציוני (כי תשא) והדבר נכון מדה כנגד מדה, המפריד אלוף ומחללו שיהא הוא נכרת כענף הנכרת מעיקרו, כי הרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה ואל שורשיו, וזה יכרת.

נשמה ענוה. ואמרו (ברכות, יז, ע"א) ר' יוחנן אמר, אלפים מסובלים אין כתיב כאן, אלא אלופינו מסובלים, בשעה שהגדולים סובלים את הקטנים, אין פרץ ואין צוחה יוצאת ברחובותינו. ועיין רש"י (תהלים, קמד, יד) שפירש, שהקטנים נשמעים לגדולים, ולא באופן של ענוה, שהגדולים מבטלים עצמם לקטנים. ומשמע כדבריו בירושלמי (ר"ה, יד, ע"א).

חיה עיין קהלת יעקב (ערך כבוד) ונרגן מפריד אלוף, אלף ציור יו"ד, וזה סוד חיה יחידה, סוד אלף כתר פלא, וגם אלוף חכמה, וזה סוד אדם אחד מאלף מצאתי, סוד אדה"ר קודם החטא ומשיח לעת"ל, זהו בחינת אלף שהוא סוד חיה יחידה.

ועוד. עיין ברית כהונת עולם (מאמר אילו של יצחק) האל"ף הוא מחיה את כולם מאלופו של עולם.

יחידה

בדקות, כל זמן שהאדם לא זכה להשיג יחידה שבנפש, הוא בבחינת נרגן מפריד אלוף, שנפרד מאלופו שלו, משורשו, שהוא יחידה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

מילון ערכים בקבלה • עתיק

ניתן לה פעולה בפני עצמה - להנהיג האצילות, הרי נקראת פרצוף, וכו', שהעליון מנהיג את התחתון, והוא מסובב ממנו.

ועיין ספר הפליאה (ד"ה בא וראה מה ששמעתי) שכתב וז"ל, זקן עולה במספר קטן, עתיק, ר"ל שהמחשבה נקרא עתיק וכו', ענין עתיק, אם תמלאהו עין תיו יוד קוף, אותיות שניות, ל"ב, ל"ב נתיבות חכמה מעתיק. ואם תעלהו בא"ק עולה נ' שערי בינה מעתיק. ועוד ראה והבן שעתיק מתחלף בא"ת ב"ש, ז"א מ"ד, ועולה בא"ק עד"ן, ר"ל המחשבה נקרא עדן, עיי"ש. והיינו שעתיק הוא שורש כל מחשבת הנבראים. ועיין לשם (ספר הכללים, כלל יח, סימן יא). ועיין עץ חיים (שער מב, פ"ב, ושער מז, פ"ד). ועיין לשון הרמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, פתח צו) ועתיק - הוא המעביר באמצע מהנהגה להנהגה, עכ"ל. ודו"ק הן מלעילא לתתא, מא"ק לאצילות וכו', והן מתתא לעילא, מאצילות לא"ק. וכמ"ש בפתחי שערים (נתיב סדר הפרצופים, פתח ה) וז"ל, לכך נקרא עתיק, מלשון ההעתקה, ר"ל שהוא מעתיק הנהגת הגבול (אבי"ע) לנצחיות (א"ק). והנה בהרחבה יותר, עתיק אינו רק מעתיק מא"ק לאצילות כנ"ל, אלא כמ"ש בברית כהונת עולם (מאמר הסתר אסתיר, פרק כג) וז"ל, סוד עתיק יומין, שהוא מעתיק מצורה לצורה, עכ"ל. והוא שורש לכל השינויים, ודו"ק היטב.

ונקרא כן גם מלשון זקנה, כמ"ש בפתחי שערים (שם) וז"ל, גם מלשון זקנה, ע"ש התלבשותו בא"א, שנקרא סבא דסבין, עכ"ל. וכמ"ש בעץ החיים (שער ג, פ"א) וז"ל, וזה המלכות (דא"ק) ירדה ונתלבשה בסוד ז"ס שלה, תוך י"ס דעולם האצילות (דהיינו א"א) והיה זה כדי לקשר א"ק בעולם האצילות, וכו', וזה העתיק נעשה נשמה לא"א, עכ"ל. ולכך פעמים אף א"א נקרא עתיק קדישא, כנודע. עיין גר"א (תיקונים, תיקון סט, קיט, ע"ב). ואינו מתלבש (עתיק) בזו"ן. עיין לשם (הקדו"ש, ש"ז, פ"ז, אות א). ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

הנה פירוש מלת עתק - עתיק, יש בו כמה ביאורים. ונתבארו חלקם בספר השורשים לרד"ק ערך עתק, עיי"ש בדבריו. ונעתיקם להלן. א. כתב ברד"ק שם, עתק - עבו וחזקו, ואמר על הדברים העבים והחזקים. והדברים עתיקים (דה"י, א, ד, כב). ועיין יריעות שלמה (חוברת ו, יריעה ג).

ב. רב וגדול, כמ"ש (משלי, ח, יח) הון עתק וצדקה. ג. עב וחשוב, כמ"ש ולמכסה עתיק. עיין פסחים (קיט, ע"א). ד. יסוד ויעקר, כמ"ש ויעתק משם ההרה (בראשית, יב, ח) פירוש ויעתק אהלו משם. וכתב שם ברד"ק, שכותב הספרים מספר אל ספר, יקרא מעתיק, לפי שמעתיק ועוקר הדברים מספר לספר, ואע"פ שדברי הספר הראשון אינם נעתיקים ממנו, הרי הסופר כאילו הוא מעתיק אותם. ועיין יריעות שלמה (חוברת ו, יריעה ג) וז"ל, שם עתק מורה על ההשראה בענין אחד [מפני קשיות הדבר והשאריתו בחוזק על ענין אחד (בחינת איתן)], וגם על עזיבת הענין, כי שם "עתק" מן השמות המתנגדות המורות על דבר והפכו, עיי"ש. ה. כמ"ש במחברת מנחם (ערך עתק) ועתיק יומין יתיב (דניאל, ז, ט). והוא מלשון דבר זקן - ישן. יין עתיק. וכמ"ש בתיקונים (תיקון ע, קכג, ע"ב) ואיהו סבא דסבין, עתיק דעתיקין. ועיין פרדס רימונים (שער ג, פ"ז) וז"ל, ולשון עתיק מורה על הקדימה כאשר הורה בפסוק ועתיק יומין. וז"ל אדם ישר (סדר האצילות בקיצור מופלג) נקרא עתיק "יומין", שהם ז' ימים עתיקים ממלכות אדם קדמון, עכ"ל. ובפרטות, ג"ר דעתיק נקרא רדל"א, וז"ת נקרא עתיק "יומין". והנה מהותו של עתיק בפרצופי האצילות, ביארו הרמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, פתח ע"ד ואילך) וז"ל, עתיק הוא הפרצוף הראשון הנחשב לאצילות, והוא מלכות א"ק (א"ק בחינת זקן - ישן) מתפשטת (בחינת עתיק - נעתק מא"ק לאצילות) בתיקונים הצריכים לזה, ומתלבשת באצילות, לקשרו בא"ק ולקיימו, ולהנהיגו, וכו', הוא מספירות א"ק, אבל נחשב לאצילות וכו', ולפי שמלכותו של א"ק

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק
ישיבה ראשית חכמה
רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים
לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]